

PRATARMĖ

Mokslinių straipsnių rinkinyje pristatoma atjaunėjusi, bet savo šaknų nepamiršusi, *Lietuvos biblioteka (Bibliotheca Litwana)*. Terminas, pasiskolintas iš Juozo Slapšinsko-Rimanto ir jo bičiulių, nacių okupacijos metais rengusių taip pavadintą leidinį, reiškia istorinius senojoje Lietuvoje susiformavusius atminties institucijų (archyvų, bibliotekų ir muziejų) rinkinius, kolekcijas, šiaudien vadinamus tiesiog fondais ar informacijos telkiniais. Suprantama, kad jie slepia dar daug paslapčių ir nuolat praplečia mūsų žinias apie Lietuvos istorijos ir kultūros paveldą bei bendruomenes, be kurių minėto paveldo neturėtume.

Kita vertus, *Bibliotheca Litwana* – tai ir *biblioteka Lietuvai*, kurios piliečiai, kasdien susidurdami su išmaniomis technologijomis, moderniomis medijomis, kintančia informacine infrastruktūra, gyvena ir kuria tinklaveikos visuomenėje. Todėl *biblioteka Lietuvai* reiškia ir virtualioje erdvėje pasiekiamus, suskaitmenintus minėtų rinkinių išteklius, duomenų bazes ir archyvus. Minėto virtualumo ir tradicijos sankirtoje įgyvendinant projektą *Bibliotheca Litwana: atminties institucijų rinkiniai 2010–2011 m.* buvo atlikti tyrimai, kurie apėmė istorinių Lietuvos rinkinių rekonstrukcijos, muziejinės komunikacijos, dokumentinio paveldo problemas – pirmiausia katalogų, inventorių ir pažnytinių metrikų knygų kilmės, saugojimo, interpretacijos ir sklaidos klausimus. Buvo gilinamasi į teorines komunikacijos ir informacijos mokslų tyrimų problemas, nagrinėjami tapatumo ir paveldo sankirtų klausimai, gretinama įvairių etnosocialinių ir konfesinių bendrijų veiklos ir bendrabūvio metu sukurta dokumentinė raštija.

Atgaivintą leidinį sudaro tarpdalykiniais bibliotekininkystės ir informacijos, muziejininkystės, šaltiniotyros klausimams, Lietuvos bibliotekų, archyvų, muziejų raidai, knygos ir raštijos istorijai skirti straipsniai ir šaltinių publikacijos. Jos nubrėžia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK), taip pat XIX–XX a. rinkinių, jų socialinės sklaidos, dokumentavimo, vietos informacinės senosios Lietuvos visuomenės struktūrose tyrimų kryptis. Tyrimai aprėpia ne tik paveldotyrių rekonstrukcinį, bet ir antropologinį bei informacinį komunikacinį aspektą, atskleidžiantį informacijos ir žinojimo struktūrų kilmę ir raidą Lietuvoje. Pabrėžtina, kad buvo gilinamasi į paveldą, kuris saugomas ne tik bibliotekose, bet ir archyvuose bei muziejuose – šias institucijas pastaruoju metu imta vadinti „atminties institucijomis“.

Tikimės, kad *Bibliotheca Litwana* virs tęstiniu leidiniu, skirtu atminties institucijų vadovams ir darbuotojams, komunikacijos ir informacijos, kitų humanitarinių ir socialinių mokslų atstovams – ne tik mokslininkams, bet ir studentams, besidomintiems praeities ir dabarties sąsajomis, kurios ypač akivaizdžiai atsiskleidžia nagrinėjant informacinių procesų, paveldo komunikacijos, medių sąveikos šiuolaikinėje visuomenėje klausimus.

Sudarytojas dėkoja Lietuvos mokslo tarybai, parėmusiai projektą *Bibliotheca Litwana*, geranoriškai ir operatyviai daugeliu klausimų konsultavusiems partneriams iš Lenkijos – Krokuvos pedagoginio ir Poznanės A. Mickevičiaus universitetų. Nuoširdžiai ačiū Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto kolegoms, Vilniaus universiteto, Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekų vadovams, geranoriškais patarimais ir metodologinėmis bei strateginėmis įžvalgomis skatinusiems *Bibliotheca Litwana* gimimą.